

Dosarul nr. 3ra-914/18

Prima instanță - (Judecătoria Soroca, sediul Florești) M. Nicorici

Instanța de apel - (Curtea de Apel Bălți) S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza

ÎNCHEIERE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Luiza Gafton
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Dina Schibin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 11 octombrie 2017 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești,

c o n s t a t ă :

La 1 septembrie 2017 Dina Schibin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS), solicitând recunoașterea ca fiind neîntemeiat și ilegal răspunsul nr. S-1501/17 din 24 august 2017 și obligarea CNAS de a recalcula și achita pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în procuratura raionului Florești, ținându-se cont de majorarea salariului procurorului, începând cu data de 1 ianuarie 2013, după creșterea salariului cu 35% și cu 1 august 2016, potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, în vigoare de la 1 august 2016.

Motivele cererii de chemare în judecată, astfel după cum au fost expuse, pot fi rezumate după cum urmează.

În perioada anilor 1991- 2008 Dina Schibin a activat în organele procuraturii în diferite funcții de procuror. Începând cu 1 mai 2004, fiind în funcția de procuror în Procuratura raionului Florești, la atingerea vârstei de 50 de ani i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea principiului recalculării pensiei la fiecare majorare a salariului mediu lunar a procurorului în funcție.

Prin Legea nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul

bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35%, care se efectuează începând cu data de 1 ianuarie 2013.

Potrivit art. XXIX din Legea nr. 152 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 1 august 2016 salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ținându-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

Reclamanta a invocat că odată cu transmiterea dosarului său de pensionare în gestiunea CNAS, din motive neîntemeiate, a fost lipsită de dreptul dobândit la 1 mai 2004, la recalcularea pensiei, fiindu-i stabilită mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a pensiei la 1 aprilie a fiecărui an și cu achitarea a 50% din mărimea stabilită de Parlament.

Din aceste considerente, la 1 august 2017 Dina Schibin s-a adresat către CNAS cu cerere prealabilă întru restabilirea acesteia în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție cu 35%, începând cu 1 ianuarie 2013 și conform art. 30 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, începând cu data de 1 august 2016.

La 28 august 2017 a recepționat răspunsul din aceeași dată, prin care CNAS i-a refuzat în admiterea cerințelor înaintate.

Prin urmare, reclamanta a invocat că răspunsul CNAS este neîntemeiat și ilegal, deoarece pârâtul nu a determinat corect raportul juridic și nu a luat în considerație circumstanțe importante pentru soluționarea litigiului. Totodată, CNAS nu a luat în considerare faptul că Legea nr. 56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative prin care au fost abrogate alin. (3)-(10) ale art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la procuratură, nu este aplicabilă în cazul reclamantei, deoarece contravine legii și practicii judiciare.

La fel, a menționat că, conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic a dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele ei.

Prin hotărârea din 11 octombrie 2017 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, cererea de chemare în judecată înaintată de Dina Schibin a fost admisă parțial.

S-a obligat CNAS să achite Dinei Schibin pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în Procuratura raionului Florești.

S-a obligat CNAS să calculeze și să achite Dinei Schibin pensia pentru vechime în muncă ținând cont de majorarea salariului procurorului în Procuratura raionului Florești, începând cu 5 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35% și începând cu 1 august 2016, conform art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016.

În rest cererea de chemare în judecată înaintată de Dina Schibin a fost respinsă.

În motivarea soluției adoptate, instanța de fond a constatat temeinicia acțiunii înaintate menționând că din jurisprudența Curții Constituționale rezultă că un drept

social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art.46 al Constituției și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei. În acest sens, Curtea susține aprecierea autorităților dată drepturilor diminuate prin normele contestate ca drepturi potențiale sau aleatorii. Astfel, Curtea constată că normele contestate sânt compatibile cu protecția proprietății garantată de articolul 46 din Constituție și, implicit, de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană.

Astfel, instanța a concluzionat că un asemenea drept social reclamantul l-a dobândit licit odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă la 1 mai 2004, iar drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ca drepturi potențiale sau aleatorii se referă la viitorii procurori cu drept de pensionare.

La fel, instanța de fond a remarcat că dreptul reclamantei cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 din Codul civil.

La 31 octombrie 2017, CNAS a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Dina Schibin să fie respinsă ca nefondată.

Prin decizia din 27 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul CNAS și s-a menținut hotărârea din 11 octombrie 2017 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești.

La 23 mai 2018 CNAS a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate, deoarece instanțele de judecată nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și au aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Astfel, recurentul a indicat că instanțele de judecată nu au luat în considerare prevederile art. 33 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, cu modificările și completările din 1 ianuarie 2017.

De asemenea, instanțele nu au aplicat prevederile art. 46 alin. (1) din Legea nr. 780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, care prevede că, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Or, la moment o lege care să prevadă dreptul la recalcularea pensiei procurorilor nu este, deoarece a fost abrogată în anul 2011 și nu poate avea efect pe viitor, nu poate fi ultraactivă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă

legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei contestate a fost expediată participanților la proces la 3 aprilie 2018 (f.d. 95) și recepționată de CNAS la 6 aprilie 2018 (f.d. 96). Din aceste considerente, recursul declarat la 23 mai 2018, se consideră în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicite admise [cauza

Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de CNAS nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Luiza Gafton

Dumitru Mardari